

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adhatók vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hóra 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyzet hasábozott garmond sor ára 6 kr. Belgyűjt minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezmény is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppalik Alajosnál (Wollzeile 22.
Haaenstein és Voglnernél (Cseuz Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-ter 9 szám emelet.)

Előfizetési felhívás

„KELET”

politikai és közgazdasági napi lapra.

Egy rövid negyedéve, hogy ez új lap szerkesztését elvállalám; de bár a kezdet nem jelentéktelen nehézségeivel küzdve, bár két rendbeli laptrással versenyezve: e rövid idő dacára is elmondhatjuk, hogy ma a „Kelet” jelenik meg a kolozsvári lapok közt a legtöbb példányban.

Minden dicsekedés nélkül elmondhatjuk — mert a dicséret t. munkatársainkat illeti —, hogy a kolozsvári lapok egyike sem fordít oly minden oldalú figyelmet a specialis erdélyrészi ügyekre, mint a „Kelet”, s éppen ezért egész bizalommal nézünk a közlő évnegyed elé, fölkérve a t. olvasó közönséget, hogy megrendeléseit a lapra a kiadóhoz mielőbb megtenni sziveskedjék. Mi a megkezdett úton fogunk tovább haladni, kettőztetett igyekezettel.

Kolozsvárt, márcz. 16. 1871.

Szász Béla,

a „Kelet” felelős szerkesztője.

Kiadói szó. A fentebbiekhez részemről csak annyit kívánok csatolni, hogy tölem telhetőleg mindent elkövetek ezután is a „Kelet” csinos és gyors kiállítására körül. Legújabbban külön gyorsajót is rendelék meg a „Kelet” számára, azon biztos reményben, hogy a folyton emelkedő pártfogás következtében azon helyzetben leszek, hogy a „Kelet” alakját megnagyobbítván, nagy iven adhatom ki.

Az előfizetési pénzek beküldését — Kolozsvárt, Stein János kereskedésébe — kérem mielőbb, hogy az expedícióban fönnakadás ne történjék.

A legcélszerűbben postai útvánnyal beküldendő előfizetési díjak:

Apr.—december (9 hóra)	9 frt.
Apr.—september (6 hóra)	6 frt.
Apr.—junius (3 hóra)	3 frt.
Egy hóra	1 frt.

Stein János,

a „Kelet” kiadója.

M.-Vásárhely, márcz. 28. 1871.

(D.) A szélsősködés igazolja a zsarnokságot sőt gyakran a vandalizmust is. A mely nemzet képtelen a józan önkormányzat mérsékelt határai közt megállni, az vagy zsarnokok dictatorsága alá kerül, vagy hódító ellenség martalékja lesz; első esetben elveszti alkotmányos szabadságát, második esetben elveszti hazáját.

Igy bukott meg Görögország, így pusztult el a hatalmas római birodalom, így hanyatlott le Spanyolország ősi dicsősége, s így látjuk a mult század utolsó tizede óta bukácsolni a folytonos hanyatlás felé Franciaország.

Azon irtózatossan sok ártatlan vér, mit a convent ontatott, oly epidémiát fejt ki Franciaország földjéről, mely évszázadra megrontotta a levegőt, a tulcsapongó szabadság megülte a szabadságot, rést nyitott a császárságokra és restaurációkra, s békületlenné tette a nép geniusát minden ily erőszakos és erőszakolt uralkodásformák ellen, s rajongóbbá a közszellemet, mintsem a visszavivott szabadság kínáló korszakait mérsékeltlen és eszélyesen felhasználni képes lehetne.

A zsarnokság és idegen hatalmak impostorkodása megrontja a nemzet erkölcsét, lázas órákban a felszínre kavargja a nemzet salakjait, rést nyit a veszett és örvöngő ambíciók, a sehonnai nagyragyók merész és vérengző küzdelmére, s elpusztítja a nemzetet.

Mily fájó részvételt kísértük mindnyájan Páris hősi és dicső ellentállását, s mily magasan emelkedik ki Trochu, Favre stb. alakja most, midőn az újabb szomorú catastrofákból láthatjuk, hogy mekkora orkánt voltak ők képesek ama városban annyi hónapon át, oly nehéz és kétségbeeső körülmények közt féken tartani?

Nagy önmegtadadás és nagy anyagi és erkölcsi áldozatok árán Franciaország még egyszer ura lett sorsának, csöndes és józan egyetértéssel megalapíthatta volna köztársaságát; s csak azon pénzmennyiséggel, a mit a császárság fényezésére s dobzódására húsz éven át vesztegetett, az egyszerűbb köztársasági formának pár évtizede alatt letörleszthette volna a hadikárpótlás legnagyobb részét — és im egy fodrász s egy börtönre ítélt szájhős, salakjai a párisi társadalomnak felütik a vörös zászlót, s a féktelen nemzetörtség, a hazátlan proletarius tömeg rohan a felforgatás harczerére, a nép, mely nem tudott kellő hősiességgel az ellenséggel szembe szállani, politikai gyávasággal egymást gyilkolja, s Európa közvéleményét ma-holnap annyira elfordítja a francziáktól, hogy a gyűlölt porosz junkerséget az európai társadalom megmentőjének fogják tekinteni, midőn visszatérnendek Páris alá, hogy a felfordult rendet helyreállítsák; s ha e felforgatás végeredménye az lesz, hogy a porosz szuronyok közt a megutált Napoleon még egyszer visszaül székebe, s megfogja a gyeplőt bérenczeivel: azt fogja mondani a békekereső világ ama könnyelmű nemzetnek: „tu l'as voulu Dandin!”

Fáj szívünk azon jogérző és józan polgárság ezreiért, kik békés demonstratiót tesznek a rend és béke érdekében, s kiket örvölt bitang felforgatók lövöldöznek össze; fölháborodunk, mikor látjuk, hogy a szabadság s köztársaság hős tábornokait löveti le s tartja tuszokul a csöcselék. Im a tulzás, rajongás, a fékvesztett szabadság szomorú és rémületes következményei!

Mekkora tanulság azok mellett, kik az alkotmányos szabadság, a józan s mérsékelt haladás terén kívánják megtartani nemzetüket, kik ellentállanak a tulzásoknak, s a nemzet erejét, mint az egyéni erőt rendre s az idővel együtt kívánják mind továbbra fejleszteni.

Midőn látjuk ezen jelenségeket, melyek a multban tudásunk s a jelenben szemünk előtt eljátszotnak, kicsiny, de jóra való nemzetünk jövője iránti bizalmunk emelkedik.

Évszázadokon át olykor a politikai tulzások által megpróbáltatva, nemzetünk mindig a józan szabadság, a mérsékelt önkormányzat politikáját fogadta el, s nem tette ki magát azon rohamos változtatásoknak, melyek a nagy nemzeteket is semmivé tenni képesek, az apróbb népeket pedig előbb-utóbb menthetlenül eltemetik.

Láttuk az utóbbi évtizedekben újjá alakulni Olaszországot, Spanyolországot, a román fejedelemséget: sehol még megállapodást nem találtunk, kormánysekeiken a pártok évenként, havonként egymást cserélgették, s a szabadság folyvást a fenyegető belforradalom vulkánja fölött áll; még mi alkotmányunk restitúciója óta az általunk választott és elfogadott józan politika határai közt ekkorig jó szerencsével tudtunk megállni, s az ég megáldotta azóta hazánkat mind inkább terjedő jóllétével s békés előhaladással, mit egyedül egy nemzet higgadt-sága s józan politikája képes biztosítani.

Nagy és szomorú tanulságok állanak szemünk előtt, melyek nemzetünket arra oktatják, hogy érelyesen utasítsa vissza a szélsőséget és politikai rajongás tulcsapongásait, mert ha a politikai örvöngés egy nemzetben kezd tulsulyra vergődni, egy millió józan ember sem képes kihuzni azon köveket, melyeket ezer bolond a kútba vetett.

Bukuresti levél.

(Saját levelezőnk től.)

Mart. 30. 1871.

A képviselőház márcz. 27-diki ülésének napirendjén Fleva következő indítványa állt: „A kamra napirendre tér, miután kifejezte volna bizalmatlanságát az új kabinet iránt.” Az indítvány pártolására, az indítványozó mellett még egy egész sereg baloldali képviselő jegyeztette föl magát, köztük Bratiano, ki előre kimondta, hogy négy óra hosszáig fog beszélni. A dynastikusok s a többi poroszbarátok kemény túsára készülhettek, s kétséget alig szenvedett, hogy a vereség az új ministerium részén leend. — Az első, ki pártját fogá, Boeresco volt és pedig nagy merészséggel, nő az igaz, legkivált azért, mert neki van leg-

több s majdnem biztos kilátása, hogy ő fensége, a fejedelem, már nem sokára az igazságügyi tárczával kinnálja meg, hogy Cretulesco M. helyébe lépjen, ki aztán a közmunkák ügyét venné át. Különben már is történt változás az új kabinetben, a mennyiben Florescu tábornok hadügyérré nevezetett ki, Tell tábornok pedig a vallás- és oktatásügyi (!) ministeriumba lépett át.

A ministerek úgy vélték a rájuk nézve nagyon is kellemetlen vitának útját vághatnak, hogy hivatkoztak a kamara előtt a legközelebb Konstantinápolyból vett távirati jelentésre, melyben, állítólag azt adja az ottani román megbízott, Balaceanu ur kormányának tudtul, hogy a nagy-vezér, a legutóbbi bukuresti események következtében, a nagyhatalmak képviselőivel Károly metánai lemondása fölött tárgyalásokat tart s a fényes porta nevében fölszólítja a biztosító hatalmakat a Duna-fejedelemségek megszállására, hogy ezáltal minden eshető zavaroknak és bonyodalmaknak idején eleje véteessék. E jelentéshez aztán Costaforu, a külügyér, azt adta hozzá: „fölkérem önöket, uraim, hogy fejedelmünk követeléseit és föltételeit még egyszer fontolják meg komolyan, nehogy magunk időzzük elő az invasia fenyegető veszélyét.”

A kamara elhatározta erre, hogy e ministeri nyilatkozat, valamint a kérdés alatti telegram eredetije a képviselőház külügyi bizottságának adassék ki megvizsgálás végett, hogy ez javaslatot terjesszen a ház elé.

(E bizottmány tagjai és Costaforu erre a szomszédterembe távoznak, a nyílt ülés tovább foly.)

A baloldal szónokai e közben azt bizonyítgatják, hogy az új kabinet a porosz konzul teremtménye s így alkotmányellenes, s mint ilyen meg nem érdemli az ország bizalmát és támogatását. Carp és Lahovary ellene nyilatkoznak; mos Bratiano a sor, hogy Fleva indítványát pártul fogja, midőn a bizottmányi tagok s a minister visszatérnek a terembe. Az előadó jelenti, hogy „a kormány előnkbe terjesztett okmányai alapján, érett megfontolással nyilatkoztatja ki a bizottmány, hogy a kormány célzásai és következtetései tulzotak (zugás); folynak ugyan diplomatiai tárgyalások, de bekövetkezhető occupatióról, mely az országot Törökország részéről fenyegetné, a legátavolabból sincsen szó; a bizottság tehát azt indítványozza, hogy a kamara a ministeri közlemény mellőzésével térjen napirendre. (Helyeslés a házban és a karzatokon.)

A képviselők most a vita folytatását kívánják, hogy Fleva javaslata fölött még aznap lehessen szavazni; a följegyzet szónokok szót kérnek; Boeresco a vita bezárását erőszakolja; a baloldal tiltakozik ellene. Végül megegyeznek, hogy szavazzanak a vita folytatása fölött. A miniszterelnök minden társa nevében kijelenti, hogy a vita folytatását bizalmatlansági szavazatnak fogja tekinteni.

Cogelnitschano tiltakozik a kamara ilyes terrorizálása ellen.

A szavazás eredménye: a vita bezárása mellett 56, ellene 66 szó.

A ministerek összesügnak még egyszer, s végül fönn tartják elnökük nyilatkozatát, elhagyják a termet, hogy a fejedelemnek jelentést tegyenek. Az ülés erre bezárul.

Tegnapelőtt valamennyi rendőr és városi pandur fölrendeltetett a székes-egyház dombjára, szemben a képviselőházzal. Háromszoros számú nemzetörtség állja el a gyűlés-terem bejáratát.

Az elnök Pacleanu M., déltájt nyitá meg az ülést 105 képviselő jelenlétében. Valamennyi minister helyén állt. A mult ülés jegyzőkönyve fölolvastva, elfogadtatik, mire az elnök és belügyér, Lascar Catargi, a szószékre lép s kijelenti, hogy „a ministerek a tegnapi szavazás következtében benyújták lemondásukat a fejedelemségnek. Ő fensége azonban nem fogadta el a lemondást, hanem elhatározá a kamara fölölzlatását, és hogy a nemzetre hivatkozik. A kamara tehát föl van ezennel osztatva s az új választások, a törvény által meghatározott idő alatt megejtetnek.”

A követek távoznak a teremből ezt kiáltva: „Hurra! éljen Romania, éljen az alkotmány!”

A rend legkevésbé sem zavartatott meg: a város csöndes.

Talán tulzásnak veszi ön, ha a legáltalánosabb közvéleményről tudósítom, mely az új ministerium felől itt uralkodik. En gros: dynastikus ministerium, rajongó lelkesedéssel Poroszország mai nagysága iránt; en detail oly egyéniségek is foglalnak benne helyet, mint p. o. Florescu tábornok, kik Oroszország iránti rokonszenyükkkel egész nyíltan sátoroznak; a miért is b. Offenberget is követett mindent, hogy barátját a kabinetbe csempészhesse minél előbb, mi kitarásának a porosz collegia támogatásának sikerült is. Osztrák-Magyarország pedig kénytelen lesz, mint eddig, a legtisztább platonizmussal megelégedni, míg bizonyos tények, melyeket azonban még korán volna szelölöztetni, föl nem riasztják optimistikus álmaikból Bécs, Pest, Konstantinápoly, Belgrád és Bukurest államférfiai

BELFÖLD.

Háromszék, márcz. 25. 1871.

A háromszéki tankerület iskolatanácsának évnegyedes közgyűléséről jövk sietek arról tudósítást meg-

küldeni; az levén nekem minden politikai tudományok között a legfőbb, hogy a népet növelni kell. A háromszéki iskolatanács gyűléseit mindig jó szívvvel hallgatom végig, épen azért, mert ott látom, hallom, hogy szívvel, lélekkel arra törekednek, hogy a népnevelés előre haladjon. Sajnálani lehet, hogy a derék iskolatanácsnak valódi ügybuzgó munkássága is sok akadályra talál, s a miatt lassan tud eredményt mutatni. Miféle dolog például az, hogy a népoktatási törvény keletkezésének mindjárt három éve, s még itt sem tudtak annyira menni, hogy a tankötelesek mind feljárnak, s hogy az iskolázás két-három hónapnál alig tartson tovább! Minden iskolatanács gyűlésén hallottam a tanfelügyelőnek e fölötti panaszát, méltatlankodását, az iskolatanácsnak az iránti szigorú rendelkezését, s az eredmény mégis néhol boszantó. Erős tekintélyt a törvénynek uraim! kik arra vagytok hivatva, tartassátok tiszteletben a törvényt, mert különben pusztulás sorsunk.

A gyűlés lehető legerélyesebben lépett fel most is épen e tekintetben, hogy t. i. a népoktatási törvénynek tekintélyt szerezzen, s az az iránt tartozó tiszteletet a tőle idegenkedő szívekbe bevésse; mert néhány bírót, kik elnézték, hogy községeikben az iskolázásban rendetlenség van, a legszigorúbb megbüntetés végett a tisztségnek ártott. Ez egyik határozata. Hasonló életbevágó határozat az, hogy minden község a népoktatásra vonatkozó törvényt, utasításokat és rendeleteket szerezze meg, hogy egy bíró se menthesse hanyagságát többé azzal, hogy ő nem tudta e részbeni köteleességét; ha bíró lett: tartozik tudni, hogy egyike legelső köteleességeinek a népnevelésre nézve őt illető teendők pontosan elvégzése. Olyan határozat ez is, hogy az iskoláknak nyolcz hónapig együtt létező a bírók felelősök, úgy, hogy ha az iskolák idő előtt eloszolnak: a bírók legszigorúbban fognak azért megbüntetni. — Ezen határozatoknak érvényt szerezni a tisztség teljes bizalommal felkértett, s meg is fogja azt tenni. Szintén a tisztség kéretett fel átvételére egy igen nevezetes határozatnak, mely a következő: A gyümölcsenyésztés általános megindítása végett minden község akármilyen alaplóból minden haladéknélkül legalább egy holdnyi területül alkalmas jó helyet kellőleg bekerítve, állítson ki gyümölcsiskola helyiségül. Ezen kertben a községben levő növendékek minden felekezeti különbség nélkül saját tanítóik felügyelete alatt tanulják s gyakorolják a gyümölcsenyésztést. Oktatóul maga a község tartozik állítani valakit — ha kell: fizetést adván annak a büntetési pénzekből — még pedig, ha a tanítók közül van arra alkalmas: azt, ha nincs: mást, de mindenesetre olyat, ki az oktatást sikerrel tudja vezetni. — Ha ügyesen átvisszik: ez egy határozat is emlékeztetéssé fogja tenni a márcz. 24-ki iskolatanács-gyűlést. Voltak még apróbb jelentőségű tárgyai, de azok nem közérdekűek.

Tudósításunkból kilátszik, hogy a népoktatási ügy gyors sikeres menete most egyelőre a megyei tisztség ügykeresetén s erélyességén fordul meg. Megyei tiszt urak! a hol a népoktatás rosszul megyen, ott önök vad alá lesznek vonhatók.

Keleti.

M.-Vásárhely, márcz. 30.

(cz.) A helybeli nőegylet által rendezett felolvasások harmadik estélyére márcz. 22-én került a sor. Gencsi kath. gymn. tanár olvasott először a „szívekről” értelme-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Alkalmi gondolatok.

DR. DOBRÁNSZKY PÉTERTŐL.

Kolozsvárt, ápril 2-án. 1871.

Még lobognak oltárainkon a szent lángok, még halljuk a harsogó hymnusok akkordjait: ünnepünk van.

Egy kultureszme ünnepe.

Csak 50 éve még, hogy az eszme parányi magva az élet földjébe hullt, csak 50 éve! Mikor pedig olyan időjárás volt, hogy az éhenhalás által környezett nemzeti nyelv és szellem sok helyütt koldulva kéregette a falat kenyeret. Hát azóta!

Hányszor birkoztak fejeink felett a zivatarok villámai, hányszor lebegett létünk felett a végzet és csak a pillanatot vártuk élet-halálra készen és emelt karokkal, a melyben lecsap és agyonüt a mennykő. De emelt karokkal vártuk e pillanatot és az, a mit a szív, a mit az eszme kezünkbe adott utoljára is — villámháritónkká lett.

És mit látunk ma? Látjuk az eszme parányi magvát felnőve terebélyes fává, mely az életnek, a jövőnek terem tápláló gyümölcsöt. Előttünk a diszes és hatalmas sudár lombdus ágait áldó karokként terjesztve ki a széles haza felett, előttünk ragyog fenséges koronája, a mely ma már messze-messze hinti a művelődés fényét.

A kisded hajlékot ma már úgy hívják, hogy templom, és a „komédiás” ma már a művészet papja.

Mindez tény, kézzel fogható örvendetes tény.

De mindez magában véve még nem egyéb, ezerszer elcsépeelt frázisok új csépelésénél.

Mi a megkapó tény nagyszerűségén nem bámulni és csodálkozni, hanem tőle — szokásunk szerint — tanulni kívánunk.

Am halljuk, mit beszél, mire tanít bennünket ez az ékesen szóló tény. Egy parányi eszmamag 50 évvel előbb és ma már egy fejedelmi sudár, pedig azóta vészes fergetegek jártak!

A mag áttörte magát a vészek viharain, a mag felhajtott és ma messze ural a hatalmas törzs, mert az elvetett mag egy eszme volt. Ime saját ajkaikkal beszélnek

sen, a közönség várokozását kielégítve. Utána Rápolti Károly lett volna a tulajdonképi felolvasó, ha Tolnai Lajos által ki nem szorították az estéről. Tolnai is ott volt ugyan a programmon, hanem őt a rendező bizottmány valamely érzelmdus költeményének elszárlására kérte volt fel, intenciója az lévén, hogy a lelkes szavazás a felolvasások közt a zenét pótolja. Tolnai azonban nem értvén, vagy érteni nem akarván az intenciót, egy terjedelmes beszéjének felolvasásához fogott; és olvasott egész hétnegyed órán keresztül, minek — dacára a beszély különben szép és jeles voltának — egy kis unatkozás lévén a következők, különösen a fiatalabb hallgatók részéről, kik azon kéréssel sereglettek a felolvasásra, hogy annak vége után még tánczra is kerekedhetnek. Az idő elteltvén Rápolti elmaradt az estélyről. A felolvasások cycusat tegnap Elek Károly, Balázs Antal és Rápolti Károly zárták be. Az est koszorúját Elek nyerte el a nap világosságának a növények életére gyakorolt befolyásáról szóló kerekded s a mai tudományosság színvonalán álló értekezésével. Utána Balázs Antal olvasta „életkörü elmefuttatásait”, melyek nem annyira elmefuttatások, mint inkább rövid életképek, apró tükrödarabok voltak a hit vékony leplével elfátyolozva. Elvégre Rápolti is rákerült a sor. „A lélek táplálásától” felolvasott élénk és elmés ötletekbe gazdag dolgozatát teljesen sikerültnek tartanók, ha a lélek ezen tápláléka a pietizmus hig levével oly bőven fel nem lett volna eresztve.

A felolvasások közt Martinkovics hegedülése és a bájos Bucher Eliz kisasszony zongorajátéka töltötték, be teljes műtélvezetet újyítva; a bájos kisasszony szerény föllépése és művészi játékával nagyobra fokozta tisztelőinek becsülését. A jótékony cél és közművelődés előmozdítása szempontjából köszönetet szavazok e fölolvadási cycus alatt szereplőknek; azon óhajtaissal zárjuk be sorainkat: vajha e felolvasások valóságos szellemi szükségé válának; ez volna a felnöttek igazi iskolája.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, április 3.

(s.) A legújabb párisi hírek nem jeleznek újabb és pedig a törvényes kormányra nézve kedvező fordulatot. A község és párt czinkosai félreismerhetlenül arra törekednek, természetesen nem a kedélyek megnyugtására, hanem saját hatalmuk megszilárdítására s a helyzet kiszákmányolása végett, hogy mindazon terroristikus eszközök, melyek felett egykor a nagy forradalom u. n. jólléti- és bizton-sági bizottsági rendelkeztek, újra alkalmazni. A „Times” levelezője igen sötét színben festi a helyzetet: már guillotine-ról, önkényes elfogatásokról stb. süttognak.

Az u. n. általános közbiztonsági bizottság, mely a hirhedt munkás-agitatorból és a neki vakon engedelmeskedő pártíveiből áll, a legkorlátlanabb hatalommal bír, melyet egy látszik inkább a bizonytalanság, mint a rend és biztonság előmozdítására akar kiszákmányolni. Az üzletek szünetelnek, az élelmi szerek ára tetemesen hágott, a tőzsde csendes s elhagyott, a postai kezelés desorganisálva, a vasuti közlekedés megszakitva.

S Versailles-ban még mind nem érzik magukat Thiers-ék elég erősnek, a köztársaság e parodiáját oda sujtani vissza, honnan szörnyeteg fejét fölemelte: az obseuritásba. A párisi veresek túlvitt decentralisationalis programjának ellensúlyozására a nemzetgyűlés ma

el az előttünk álló tények, hogy az eszme hatalom, mely győzelmesen birkózik meg az idők zivataraiival. Nem mi, hanem a tények magok tesznek nagyszerű bizonyosságot a mellett, hogy az eszme győzni és uralni hivatott hatalom. Ez a nagyszerű tény gyökerében véve, nem egyéb, mint a közművelődésbe vetett hitünknek alapdogmája.

Az eszme azonban a szellem gyermeke. Ez az anya — a szellem, melynek ilyen mindenható gyermekei vannak, az emberiség jövőjének fejedelménője. A szellem az az égi jel, melyre kulturmissiónk Istene saját kezével irta fel a győzelmet, e jelben győz és fog győzni az emberiség haladása küzdelmeiben.

Vagy nem győztünk már eddig is a kultura égi jele alatt? Minden pillanat a világ kultúrtörténelmében egy-egy győzelmi ünnep, melyet a szellem bajnokai küzdöttek ki.

Lassan és sokszor rejtélyesen kanyargó sörvényeken bár, de mindig előre haladva gyűjti az ember erkölcsi és szellemi kincseit, melyekkel javuló és szebbülő világát ékíti. Más ma az állam, más a jog, az erkölcs, mások a művészetek és tudományok szóval más ma az egész ember, mint volt ezer év előtt. Kulcsaink vannak a csillagos ég titkaihoz, melyekkel előre meghatározhatjuk az ég jövő történelmének eseményeit. Bilincseink oldódnak és csörögve hullnak azon hatalmasságok karjaira, melyek bennünket eddig szolgátságban tartottak; mert az ember haladásának nagyszerű küzdelmeiben rohamosan hajtja igájába a természet erőit és hatalmait. Mindenki látja, hogy a természet legnagyobb hatalmai művelődésünk földjén dolgoznak. Leragadtuk felhői honából az aethert, hogy szárnyait repülő gőzparipáink elé fogjuk és versenyre szálljunk a „lég uraival”; postásunkká tettük az egen játszó villámot, hogy széthordja eszméinket és érzéseinket egy perc alatt a földteke minden zege-zugába, hogy eszmében és érzelmben egy testté és léleké forraszsza az összeolvadt emberiséget.

Kell még ennél is nagyszerűbb tanubizonyosság az eszmék, a szellem mindenhatósága mellett? Pedig még csak — ugyszólván — a kezdetnél vagyunk, hisz ki merné meghatározni az átmérőt, mely minden idők örök typusa lenne! Vajjon a rohanó haladás nem fogja-e egykor kezünkbe adni az emberiség jövő földi sorsának kulcsait is, melyekkel, a mint már az ég titkai felnyithatók, úgy

egy heti ülésében kimondta, hogy egész Franciaországban a legszeles administratív decentralisatiót kell keresztülvinni. Csakhogy ezt könnyebb elhatározni, mintsem keresztülvinni, különösen olyan nemzetgyűlésnek, mely épen úgy a 2-ik császárság, az 1789-ki elvekkel kaczerkodik, másfelől azonban egyetlen alkalmat sem szalasztana el, hogy elvakult és valóban gyermekes gyűlöletének a köztársaság ellen kifejezést ne adjon s ezáltal még a becsületes mérsékelt köztársaságiakat is el ne idegenítse magától. Ugyanezen ülésben (márcz. 28-án) egy interpellatióra felelve Thiers kijelenté, hogy a német katonaság kivonulásának megszűnt a párisi események következménye, s igaz az is, hogy a német harezzi erők némely pontokon megerősítették. A kötött szerződés értelmében a francia kincstár minden requisitiót kárpótást fog nyújtani. Egyébiránt egyedül a párisi forradalmárok felelősek azért hogy az ország előbb nem szabadulhat meg a külső ellenségektől. Végre kijelenté a kormányelnök, hogy a német hadvezénylettel abban egyezett meg, miszerént netalan felmerülhet ellenségeskedések ne tekintessenek „casus belli”-nek, hanem egyedül a lázadók legyenek azokért felelősek.

Nem rég egy bécsi lapban két-anonymus azon közleménnyel lepte meg a világot, hogy Lefèvre bécsi francia konzul közvetítésével Bécsben készülték a z o n h a d i t e r v e k, melyek szerint Bourbaki tábornok műveletét vezette volt. A berlini National Zeitung azon férfiu nevét is közölte, ki ezen terveket készítette s Lefèvre urnak átszolgáltatta. S e férfiu nem volt más, mint Kuhn báró közös hadügyminiszter. Alig szükséges mondanunk, hogy e hőbortos közleményt már megjelenésekor sem hitte el senki. De a birodalom berlini ellenségei mégis tökélet csináltak belőle s így tegnap a félhivatalos W. A. hozott ez ügyben igen határozott demantit. „Igen szükségtelemnek — mondja a czáfolat — látszanék ez ügyben további nyilatkozatokat tenni, ha a sensatió-hir minden vizsgálat nélkül osztrák lapokban nem ment volna át. Kuhn báró Lefèvre urat nem is ösmeri, egy titkos hivatal léteéről — ha ugyan ilyen létezett — sejtelve nem volt, s miután akkor a delegatio tárgyalásainál Pesten volt elfoglalva, nem birt tudomással az egy es. k. századosnak adott szabadságidőről.” A demantált közleményben ugyanis még azt is mondják, hogy a Bourbaki-féle hadműveletekben egy es. k. százados is, ki épen e czélra kapott hosszabb szabadságot, részt vett volna. Ezen czáfolat, úgy hiszszük, berlini jó barátainkat is ki fogja elégíteni.

A német parlament már befejezte a felirati vitát. Két felirati javaslat volt előtte. Az egyik a többség javaslata s ezt mi is egész terjedelmében közöltük, a második a katolikus pártíveit. Ezen utóbbi csak abban tér el a többségi munkálattól, hogy még sokkal hunyászkodóbb, mint amaz s belőle minden oly eszme ki van hagyva, miből az alkotmány szabadelvű fejlesztésének szükségén segíteni lehetne. A többség felirata 243 szavazattal 43 ellen lett elfogadva. A rövid vitában a katolikusok a német császárság beavatkozását a római kérdésbe követelték.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, április 4. 10 ó. 20 p. d. e.

Érkezett: április 4. 11 ó. 35 p. d. e.

Courbevoine-nál 3600 nemzetőr és 1000 kormánykatoná közt csata jött létre, a nemzet-

meghatározassuk az emberiség jövő életének eseményeit évtizedek-, századok-, ezredekkel előre?!

Szinte látom a fejemre mért százalmas mosolyt azok ajkain, kik az „egyetemes én” meg a „kategorikus imperativusok” „corpus mysticumában” találják fel egyedüli társaságukat, kiknek talaja nem a tényekkel beszélő élet, hanem az ideologia agyrémektől nyüzsgő elvont régiói. Ámde mosolyaikra én hasonlóan felelek, mint szólt Gjordano Bruno a máglya előtt bíráihoz: nagyobb pirulás és félelem illet titeket, kik rám mondjátok az ítéletet, mint engemet, ki ítéleteket fedetlen arczeccal fogadom, mert mint Brunónk rendithetetlenül riadozta: a „triumfáló bestiát” utoljára is leüzzük az égről. A rettenthetlen Galilei mondata, hogy „és mégis mozog!” az a nyugodt szózat, melyet a tudomány csendes hatalmának és ellenállhatlanságának önértetében jelégéül választhat.

A mint egy Galilei, Kepler, Kopernikus, egy Herschel, Newton, Franklin, vagy egy Laplace felfedezték a physikai világrendszer törvényeit, dacára, hogy bilincsekkel és máglyával ijesztgették az igazságot: úgy megtörténhetik, hogy egy Süssmilch, Laplace, Poisson, Pascal, egy Quételet, C. Lewis, Porter, Engel, Wagner és utódaik felfedezhetik lassanként a társadalmi világ törvényeit, melyek fonalán az ember képes lehet a jövő társadalmi események előjelzésére hasonlóan, mint a hogy a csillagászok meghatározatják ma, hogy a Venus 1874-, 1882- és 2012-ik évben a föld és nap között fog elhaladni.

Igen, a statistika, a mely tudományról a mély gondolkodású és genialis Buckle azt mondja hirneves munkájában, hogy az még a tudományok tudományának fog egykor elismertetni, a statistika az lehet a társadalmi bölcsész számára, a mik a matematikusnak számai, a mik a csillagásznak göröcsövei. Még ifjukorát alig éli e tudomány és már is oly eredményekhez jutott, hogy a tényektől irtózó és agyrémekbe szerelmes ideolog megvető kicsinyléssel, de egyszersmind rémülettel fordul el tőle. És ez már magában jó jel.

A világrendbe nemcsak a physikai természet, hanem az ember is tartozik erkölcsi és szellemi természetével együtt, és ha ez így van: akkor az ember sem képezhet kivételt a világtérvtet és egyetemet átható egységes isteni törvényszerűség alól, csak e törvényszerűséget és annak

örök visszaveretvén, a neuilly-i hidnál új harcot kezdettek, de végre 200 ember veszteséggel visszavonultak; a fogságba esett nemzetőrök főbelövettek.

Puteaux-nál 60000 embert pontosítottak össze.

Páris nyugodt, komor.

Rocheport lapja a commune-ok felosztását ajánlja; a vidéken mindenütt rend uralg.

Thiers két táborát alakít; az egyiket Rennesben Ducrot, a másikat Versailles-ban Macmahon főparancsnoksága alatt.

A poroszok megengedik, hogy párisba katonák vonuljanak; de kikötötték, ha e hó 15-ig nem áll helyre a rend, a poroszok Párisba vonulnak.

Luxemburg átengedett Németország számára.

Károly romániai fejedelem folyvást nagy veszély között forog. Az összeesküvők állítólag éjjel akarják megrohanni; hír szerint a fejedelem meg akar szökni.

A nagyhatalmak megengedték a portának, hogy szükség esetében Bukarestet megszállhassa. Sumlában nagy számú katona pontosították össze.

NAPI HIREK.

— A királyi biztos ur nemes kezdeményezése folytán Szász Domokos gyűjtést rendezett Göde István aggszínész javára. A gyűjtés eredménye a következő; adakoztak: Eszaki Károly 10 frt, Szerdahelyi Kálmán 5 frt, Szigligeti Ede 5 frt, Szász Domokos 5 frt, Feleki Miklós 3 frt, Szabó Károly 1 frt, Szász Béla 2 frt, Császár Károly 1 frt, Wagner Frigyes 2 frt, Fries Albert 1 frt, Balog József 1 frt, Váradi György 1 frt, Bodor Bertalan 1 frt, K. Papp Miklós 1 frt, Hajós János 1 frt, Nagy Lajos 1 frt, Szász Gerő 1 frt, Hancz Pál 2 frt, Mátrai Ernő 2 frt, Gálfi Sándor 1 frt, Nagy Ferencz 1 frt, Szász Gyula 1 frt, Takács Lajos 1 frt. E gyűjtemény eredménye át is van már szolgáltatva az illetőknek.

— Hivatalos. A pénzügyminiszter Melczér József pénzügyigazgatósági szántisztet a kolozsvári bányaigazgatósághoz szántisztette, Kubajda Józsefet a nagybányai m. kir. jószágigazgatósághoz iratdatisztte nevezte ki.

— Liszt Ferencz nevenapja előestéjén (ápril 1-én) a pesti zenész-világ Shwendtner belvárosi plébános lakán ült össze s lakomával ünnepelte meg a zenekirály nevenapját.

— József főherczeg Szegeden is úgy járt, mint Kecskeméten, t. i. fogatával a nagy sárban elakadt épen úgy mint más közönséges ember fia. Ugy segítették ki, hogy, kisértebből egy bérkocsi mellé hajtatott s abba átlépett; ez aztán szerencsére kibírt eviczkélni vele. A főherczegetekellemenlen intermezzó legkevésbé sem zavarta meg, hanem okulva a tapasztaláson, teljes jó kedéllyel gyalog ment ki

okait kell tehát felfedeznünk a társadalmi világban is, hogy matematikailag kiszámíthassuk és meghatározhatassuk a jövőt e földön. És valóban a statistika mind mélyebben hatol be a társadalmi jelenségek rejtélyeibe és buvárol az okok és törvények után, annyit már mint tény felderített eddig is, hogy a társadalmi világban hasonló törvényszerűség észlelhető, mint a fizikai világban és rázzák bár a kételkedők hitetlenül fejeiket, de megjöhet a nagy nap, a melyen a világtörténelem legnagyobb „heverekája” harsogja át a föld kerekét.

Igy haladunk, rohanunk előre és győzünk mindig az eszmékkel a kultura lobogói alatt. Ezért sem tudunk mi inogni kulturhitünkben, midőn a pillanat világrázó eseményei a világtörténelemben nem egyebek szunyogcsipésknél — kísértő rémeiket küldik ki ellenünk. Mi látunk a hátunk megett fekvő multban szétmarcangoltabb, kétségbeesettebb időarcokat is már, de mindenütt látjuk, hogy a küzdelemnek, melyet az ököljog, a nyers izomerő vívott az eszmékkel, az lett a vége, a mi a Títánok égi háborújának, és mi szentül meg vagyunk győződve, hogy hasonló sorsa lesz minden háborúnak, melyet az emberparány a haladást rendel Istent ellen visel. Pillanatokra — mint látjuk — győzhet a durva erőszak, de az utolsó győzelem mindig az eszméé, mert nem az izom, nem a vas, hanem az eszme, a szellem a mindenható.

Bátran nézhetünk tehát a pillanat rémei szemébe, hitünk megrendülni nem tud, az a kulturhit, hogy nem az izomerő és szurony, hanem a szellem hatalma van uralomra rendelve missiónk Istentől, és hogy a szellem hatalma fogja az emberiséget felszabadítani úgy a természet durva nyűgeiből, mint a ragadozó emberek karmaiból.

Ama vér — és eszmetenger, melynek hullámain az emberiség felszabadulásának, újjászülésének nagy napjához mind közelebb evez, egy második Jordánna lesz, melyben az újjászülött társadalmi világ a valódi szabadság keresetségét veszi fel, hogy azt, mint új életének ledönthetetlen szentségét emelje oltáira. Ilyen kulturhit és kulturhivatás mellett az a kötelesség, hogy álljon meg kiki emberül a maga helyén, ragadjon minden ember könyvet, tollat, evangéliumot, ást, kapát a kezébe és mívelje a földet, melyet a munkafelosztás törvénye neki szánt.

Ha így dolgozunk, bátran várhatjuk a nagy kulturaratást, mely nem lehet egyéb, mint az emberiném előbb jelzett egyszerű felszabadulása.

az indóházhoz. — A honvédtiszt vizsgát a főherczeg „Éljen a haza!” kiáltással fejezte be.

— A kolozsvári lovar-egylet folyó 1871-ik év ápril 14-én délután 4 órakor közgyűlést tartand, melyre a n. t. egyleti tagok ezennel tisztelettel meghívotnak. Tárgy: Az egylet újjászervezése, a módosított alapszabályok megvitatása.

— A közmunka-tanács pályázatot hirdetett a főváros általános szépítési tervére, melyben Pest-Buda úgy legyen fölfogva, mint a magyar állam központja, mind kormányzati, mind művészeti és tudományi, mind pedig kereskedelmi szempontból. A pályadíjak husz-, tíz- és ötezer forint. A beküldési határidő ez év novemberének első napja. A hirdetésben egyszersmind azon fontosabb középületek is föl vannak sorolva, melyek a két főváros különböző pontjain elhelyezendők.

— Jókay Tordán. Miként irtuk volt, a tordaiak Jókay Mór felkérték, hogy látogasson el hozzájuk is. E hó 3-án hajnalban indultak a kolozsváriak Jókayval, Tordára érve mindjárt lehetett látni, hogy a város ünnepélyes külsőjénél fogva oly vendéget vár, ki itt általános tisztelet, közbecsülés tárgya. Tordán Albert János, unitárius lelkész, fogadta ünnepelt költőnk, melyben hazai közművelődésünk körül szerzett érdemeit kiválólag méltatta. Jókay erre a tordaiak kiváló hazafiságára hivatkozván, kitarásra buzdította őket. Ezután megindult a menet a tordai sóbányákba, több százra menő közönség; a bánya a vendégek iránti tekintetből teljesen ki volt világítva. Bányanagy Balázs Emil kalauzolta a közönséget a sóból vágott tömkelegén át, melynek egyik nevezetes pontján Timbus József tordai polgár tüzijátékkal kedveskedett a vendégeknek, míg egy másik pontján a sokszoros vízhangban gyönyörködött a vendég-sereg. A bányából kiérve, egy szegény aszszony tordai pogácsát adott az ünnepelt költőnek azon kéréssel, fogadná el ezen adományt, mint olyant, mely tiszta szívből nyújtatik. Jókay kísérőivel azután egy kis kirándulást tén Torda vidékére, majd a Koronához címzett vendégfogadóba ment, hol Torda városa és a megye intelligenciája egybegyűlése diszlakomára várta a vendégeket. Természetes, hogy e lakoma a tordaiak ismert kedélyességéhez méltó vala. Nem is hiányzott a komoly s tréfás pohárfelköszöntés. Estefelé, midőn a vigasság hullámai legmagasabban jártak, indultak vissza a pesti meg kolozsvári vendégek, szívükben a tordai vendégszeretet emlékével.

— A sétatéri részvényes egylet tegnap tartotta évi közgyűlését, örömmel látjuk, hogy midőn az egylet a sétatér egész kezelését átvette, egyetlen közmulatóhelyünk szépség s kényelmesség tekintetben nagyban gyarapodik. A választásoknál elnök lett Tauffer Ferencz, új választmányi tagok lettek Bogdán István és Demjén László.

— Az Entreprise-féle temetést szerelő intézet nagyban folytatja szervezkedését. Gyászszekereit, egyenruhát Bécsben készítteti. Május 1-én alkalmasint megkezdí működését.

— A gyalui műkedvelői előadás, melyet már említettünk, mint utólagos értesülünk, 100 frtot jövedelmezett a jótékony célra.

— A keleti vasut-társaság véglegesen átvette formaszorúleg is az összes vonalat a Waring-testvérektől.

— Az „Athenaeum” irodalmi és nyomdai részvénytársaság a maga részéről szintén járul a Toldy-ünnepélyhez! A társulat ugyanis díszes alakban kiállítja azon könyvszereti művet, melyet Toldy irodalmi működéséről az ünnepélyre Greguss Ágost állít egybe.

— A sétatér-egylet részvényeseinek f. hó 2-án tartott közgyűlése elhatározta, hogy az 1869- és 1870-ik évek nyeresémből az osztalék minden részvény után e két évre összesen 8 (nyolcz) frt legyen, melyet egyleti pénztárnok Dr. Hincz György urnál a részvény előmutatása mellett mai naptól kezdve átvehetnek. Kolozvárt, ápril 3. 1871. Tauffer Ferencz, elnök, Gáman Zsigmond, jegyző.

— Tetley s társa cég alatt könyvkereskedés nyitattott Pesten, a vastuskóhoz címzett ujonnan félpitett váczuteczi házban, ugyanott, a hol azelőtt Ráth Mór könyvkereskedése volt. A cég főnöke Tetley ur, utóbbi időben Ráth Mór kereskedésében mint vezér-üzlettárs működött. Társa Pfeiffer István ur. A történelmi társulat már is e könyvkereskedést bizta meg kiadványaival.

— Öngyilkos milliomos. Zürich városát a napokban roppant izgatottságba hozta egy esemény, mely okailban nagyon hasonlít a svájci nagy bank pénztárnokára, Schär-re s az általa elsikkasztott 3 és fél millióra. Escher-Bodmer zürichi bankár, ismeretes milliomos agyonlőtte magát. Passivái 15 millió francra mennek, míg activáit 12 millióra becsülik. A Leu és társa cég 3 $\frac{1}{2}$ milliót veszít az Escherház bukásával. Escher a maga és neje nagy vagyonát a gyapott-üzletben vesztette el, s aztán váltószédelgésekre adta magát. A „Leu és társa” nevét viselő jelzálogbank választmányi tagjának, Escher Bodmer urnak megengedte, hogy a bank váltótárcáját magánál tartsa, s ebből hiányzott a 3 $\frac{1}{2}$ millió.

— Halálozás. A „Streicher und Sohn” bécsi hírneves zongoragyár főnöke, Streicher J. B., es. k. kamarai és udvari zongora-készítő, a Ferencz József-rend lovagja, mart. 28-án Bécsben 76-dik évében meghalt. Streicher Bécs városának legtekintélyesebb polgárai közé tartozott, alelnöke volt a bécsi kereskedelmi és írparkamarának. Üzletét legőregebb fia fogja tovább vezetni.

— Pildner Ferencz a Hilária működő tagjainak megbízásából, a következő nyilatkozat közlésére kért meg bennünket: Tisztelt Szerkesztő ur! A Hilária bohóczestélyére nézve engedje meg a következő felvilágosítás közreadását. 1. Bohóczestélyt oly napon szokás tartani, mely a bevett szokás szerint a címnek megfelel: 6 nap április elseje. 2. Az egylet a napot már f. é. jan. 4-én tűzte ki, s eként kötötte szerződéseit is. 3. A napot jó előre kihirdette, a termet egy egész hétre, ugyan arra, a melyben a jubilaumi bankett megtartatott, bérlete ki s a bankett megtartása ellen nem protestált, bár, ha demonstrálni akar, tehette volna. 4. A midőn a határnapot kitűzte, nem

tudhatta, a minthogy senki sem is tudta, hogy a színházi jubilaumnak utóünnepé, még pedig ugyanaz nap lesz. 5. A sajtó nem szóltat föl előlegesen. 6. A Hiláriának saját közönsége van, mely soha sem csökkenti a színház közönségét, a mi abból is kitűnik, hogy apr. 1-jén a redoute és a színház egyként zsufolva volt. Végre alapszabályilag a finom társalgást és lehetőleg a művészet céljait mozdítja elő s bármiméit politikai vagy nemzeti tüntetésben részt nem vehet. Mióta az egylet fennáll, minden felszólításnak készségesen engedett, lettek légyen ezek művészetiek, vagy jótékonyágiak, vagy mindkettő szövetkezve. A demonstratio insinualását tehát a leghatározatabban visszautasítjuk. Tudomásul vesszük tehát, hogy a bohócz-estély megtartása nem akart demonstráció lenni, s ennek örülünk.

— A francia sebesültek, özvegyek és árvák részére egy baráti körben kezdett adakozás eredménye:

Benigni Samu és neje 5 ft, egy fogadás 2 ft, Rácz János 1 ft, Müller Sándor alkapt. 1 ft, Lugosi István 2 ft, Mák Ferencz 1 ft, Szilágyi Béla 1 ft, Tamási József 1 ft, Balázs Samu 1 ft, Aranka Károly 40 kr, Jerszabek Miklós 20 kr, Lezsák Sándor 12 kr, Jelen Mihály 1 ft, Merza János 1 ft, Vinceza Herman 50 kr, Nik Antal 1 ft, Gergely János 50 kr, Marsalkó Károly 40 kr, Dalli György 50 kr, Vogel Károly 1 ft, Mátyás Mihály 1 ft, Fratta Markus 50 kr, Misik Adolf 30 kr, Kusitz Ferencz 1 ft, Krassai József 1 ft, Henger Samu 60 kr, Lázár Jakab 20 kr, Végh Bálint 1 ft, Henger Antal 1 ft 60 kr, Végh Sándor 20 kr, Fogarasi János 20 kr, Molnár Károly 50 kr, Felházi János 10 kr, Harmathy István 1 ft, Bakos Sándor 1 ft, Benigni János 1 ft, Papp László 1 ft, Ákoncz István 1 ft, Veress b. t. 10 kr, Zágráb János 20 kr, Haller Ferencz 50 kr, Farkas József 1 ft, Kovács Abraham 1 ft, K. szab. Végh József 1 ft, Bruzer István 1 ft, Jeszenszky János 50 kr, dr. Sátor 1 ft, Stark József 1 ft, Szabó Ádám 3 ft, Antal Mihály 1 ft, Késmárki Mózes 1 ft, Csiki tizedkapitány 1 ft, Hancz Károly 50 kr, Kis Sándor 20 kr, Bruzer István 30 kr, Főző József 1 ft, Főző Bercei 1 ft, Weinberger Bernád 1 ft, Nyiriné 40 kr, Strassek 1 ft, Lázár Lajos 1 ft, házgondnok Brencsán János 1 ft, Bányai Samu 50 kr, Emberbarát 1 ft, Illés János 1 ft, Kronstädter 40 kr, Botka János 40 kr, Zinz András 40 kr, Lőrincz József 1 ft, Both János 1 ft, Vajnóczy testvérek 1 ft, özv. János Lőrincz 1 ft, Benedek Lajos 1 ft, Erdélyi Ödön 1 ft, Fűrész József 1 ft, Mayer József 1 ft, Molnár Lajos 1 ft, Keilla István 1 ft, Straezinger Károly 50 kr, Szónokolhatási díjból 1 ft, Bartha Lajosné 2 ft, összesen 71 ft 72 kr. Dobrai Sándor egy, a mexicói expedíció alkalmával nyert finom ezüst érmet, mely özveg fölküldetvén a francia consulnak Pestre, a leérkezendő nyugta e lapok hasábjain hasonlólag közölteni fog. Kolozvárt, 1871. április 1-én. Bartha Lajos.

KÖZGAZDASÁG.

— A deézi takarékpénztár 1871 mártius havi üzlet forgalma. Bevétel: Betétek 52 tétel után 2036 frt, Befizetett kamatok 277 frt 10 kr, Visszafizetett váltók 8550 frt, különbözle díjak 73 frt 80 kr, betéti kis könyvdíjak 7 frt, vizs. leszámított váltók 6000, részvény átiratási díj 6 frt, részvény-jegy kiváltási díj 35 frt 25 kr, pénztári maradvány febr. 28-án 535 frt 47 kr. Összesen 17,520 frt 62 kr. Kiadás: betét visszafizetések 14. 3836 frt 75 kr, leszámított váltókra 13,500 frt, tiszti fizetésre 48 frt 33 kr, kezelési költség 10 frt 27 kr, vizs. leszámított váltók kamatjára 93 frt 34 kr. Összesen: 17,488 frt 69 kr, pénztár maradvány mártius 29-én 31 frt 93 kr. Összesen: 17,520 frt 62 kr. Deézen 1871 mártius 31-én, Roth Pál, igazgató. Kovács Mózes, könyvvizető.

Üzlet. A szász-régi piaci árai mártius 30. Tiszta búza, ausz. mérője, 5 ft 48 kr., elegybúza 4 ft — kr., rozs 4 ft 40 kr., törökbuza — ft — kr., zab 2 ft — kr., széna mázsája 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 11 ft. — kr. marhahús fontja 20 kr., konyhaliszt 9 frt — kr. borsó — kr., lencse — kr., paszuly 3 ft 20 kr. burgonya — k.

A m.-vásárhelyi piaci árai mart. 30-án. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 4 ft 90 kr., rozs 3 ft 60 kr., elegybúza 3 ft 70 kr., zab 2 ft 58 kr. Széna mázsája 3 ft 20 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 19 ft. — k. Fagygyugyertya fontja 40 kr. Marhahús 20 kr. Konyhaliszt 10 kr. Borsó, 12 kr. lencse 16 kr., paszuly 12 kr., Burgonya 1 ft 56 kr.

A beszterezeli piaci árai mart. 28. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 5 ft 40 kr., rozs 4 ft 36., elegybúza 3 ft 82 kr., zab 2 ft 20 kr. Széna mázsája 2 ft 20 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 9 ft — kr. 1 font fagygyugyertya 40 kr. Marhahús 18 kr. Konyhaliszt — f 10 kr. Borsó, kupája 16 kr., lencse 24 kr., paszuly 12 kr. Burgonya mérője 1 ft 20 kr.

A gy.-fehérvári piaci árai április 1-én. 1 alsó ausz. mérője. Tisztabúza 5 ft. 20 kr. Róz 3 ft 85 kr. Elegybúza 4 ft 55 kr. Zab 2 ft 30 kr. Széna mázsája 2 ft 10 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 13 ft 50 kr. Egy font fagygyugyertya 40 k. Marhahús fontja 22 kr. Konyhaliszt — ft 10 kr. Lencse kupája 20 kr. Paszuly kupája 12 kr. Burgonya, mérője 2 ft 30 kr. Disznózsír fontja 45 kr.

A n.-enyedi piaci árai mártius 30-án: 1 ausz. mérő tisztabúza 5 ft — kr. rozs 3 ft — k. elegybúza 4 ft 20 k. zab 2 ft 50 kr. Széna 3 ft. 10k. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 12 f50k. Marhahús fontja 16 kr. Konyhaliszt mázsája 13 ft. kr. Borsó kupája — ft 16 kr., lencse — ft 20 kr, paszuly — ft 10 kr.

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Apr. 2-án 5%. Metalliques 100 frt 58.10. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 64.—. 1860. Kölcsön 95.40. Bankrészvény 825. Hitelintézeti részvény 200 frt. 264.40. London 10 ft. st. 100 frt. 23 $\frac{1}{2}$ kr. 124.90. Ezüst 122.65. Cs. kir. arany 5.85. Napoleonor 9.95. Urbéri kötvények: Magyarországi 79.80. Temesi 76.25 Erdélyi 74.25. Horváthországi 83.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

HIVATALOS.

Sz. 1836. 597.

(121)

1-3

Hirdetmény.

A kolozsvári vaspályára további elszállítás végett Dézsaknáról 150 és Tordáról ugyancsak 150 ezer mázsa só még a f. évben lévén fuvarozandó, felhivatnak mindazok, a kik ezen sófuvarozást elvállalni hajlandók és 8 hó alatt foganatosítani képesek is, hogy ebbeli zárt ajánlataikat, melyeknek szabályszerű béléssel, és 500 forint bánatpénzzel kell ellátva lenniök, és melyekben a fuvardíjak és százalékos sópadás, minden helyiségre nézve külön avagy együttesen kiteendők és kiirandók ezen felirással: „Ajánlat só-fuvarozásra“, a helybeli m. kir. bányagazgatóságnál, melynek kiadó hivatalában a szerződése feltételek megtudhatók f. év április hó 17-ik napjáig délelőtt 9 óráig nyujtsák be.

A beérkezett ajánlatok felbontása és tárgyalása ugyancsak április hó 17-én délelőtt 10 órakor fog megtörténni.

A betendő biztosíték külön-külön 8, összesen 16 ezer forintban állapított meg és köteles leendő vállalkozó az elfuvarozandó sómennyiséget Dézsaknán, illetőleg Tordán az ottani mázsán átvenni, a kolozsvári mázsán a vasutnál átadni, és arról a vasuti szekerekbe, vagy pedig a vaspálya udvaron levő raktárakba berakítani, és a sóhiányt mázsánként teljes árban 5 frt al a kincstárnak megfizetni.

Dézsaknán és Tordán a sóhordási költséget a mérlegre, valamint a vasuti szállítási díjakat a kincstár hordozandja.

Külön nyilatkozhatnak vállalkozók ajánlataikban az iránt is, hogy nem lennének-e hajlandók a sószállítást Dézsakna avagy Tordáról egészen N.-Váradig, Szolnokig és Pestig az ottani sóházakhoz elvállalni és mily fuvardíj és sópadékért?

Kolozsvárt 1871 márcz. 31-én

A m. kir. bányagazgatóságtól

NEM HIVATALOS.

(122)

(1-3)

I. Pályázati hirdetmény!

Mindazon orvosdoktorok, kik a hazai nyelvet bírják és pályázni ohajtanak Előpatakára, mint rendes fürdő-orvos **május 15-étől szeptember 15-éig** tartandó fürdő idejére 150 frt fizetés és szabadszállás mellett sziveskedjenek kérelmeket birtokossági elnök gr. Nemes János urhoz **április végéig** beküldeni.

II. Pályázati hirdetmény!

Ezennel felhivatnak mindazon zenekar vezetői, kik az előpataki zene alatti fürdő-idejére, mely kezdetét veszi **júnus 1-jén és tart sept. 1-éig**, pályázni ohajtanak, és legkevesebb 14 személyből állanak, kérelmeket birtokossági elnök gr. Nemes János urhoz legkésőbb **április hó végeig** beadni el ne mulasszák.

117

3-3

KARVÁZY GYULA**fűszer-, csemege- és bor-üzletében****kaphatók a legjutányosb árban és bármely mennyiségben:**

Luczerna, Lóher, Baltaczim, Bükköny, Burgundi-répa, francia-, angol- és olasz-perje magvak.

Továbbá a legfinomabb

aradi henger-liszt

mázsája 16 forint osztr. ért.

Tojás pirosító kivonat (Essenz) egy üveg ára 10 krajczár,**Ugyanott válthatni jegyeket**eladó jó száraz **tűzifára**, egy kurta öl 11 frt. o. é.

Raktár: a vasuti indóháznál helytt.

116

3-3

OSIKY IMRE kereskedésébe

megérkezett és igen jutányos áron kapható a közelgő

húsvéti ünnepekre pecze-sz.-mártoni és debreczeni

0 — 00 — és 000 finom sütemény-liszt.

Sintén kapható külömbféle színű új tojás festék üvegben; 1 üveg ára 10 kr.

(119) Eladó butorok,

5 szobába lévő új butorok és külömböző tárgyak olcsó árban eladó. Értekezhetni a nagy dohánylevel-hez czimzet kereskedésben.

(120) Bécsben

a legolcsóbb, legjobb, és legszebb

butorok**FRAU KL. J. G. és L.**

gyári raktárában
Leopoldstadt, Obere Donaustrasse N. 91.
neben dem Schöllerhof,
vásárolhatni.

Mintakönyv árjegyzékkel biztosítékul beküldött 4 frt. küldetük és bérmentes visszaküldés esetében a biztosíték szinte vissza adatik.

Kováts Károly

93

5-6

Ajánlja a **tavaszi és nyári** idényre a legnagyobb választásban, s többféle formában és színekben ellátott:

férfi- és gyermek-kalapok**gyári-raktárát,**

a legjutányosabb árak mellett.

Kaphatók továbbá: **nyakkendők, gallérok, kézelők,****finum varrot-elejű férfi-ingek, kitűnő****férfi- és női kesztyűk,****sétapálcák, esőernyők és női-lábbelik**

nagy választásban.

Főtér.**Czég változás.**

Alólírott bátorokodom mély tisztelettel jelteni, miszerint az eddig

WEISZ és HELLER

czég alatt fenállott fűszer-, anyag-, festék-, norinbergi-, rövid és gyapot áruk kereskedést a nagy-piacz soron (mészárszék mellett) átvetem, és azt ezentúl

(108)

(2-*)

WEISZ IZSA

törvényesen bejegyzett czégem alatt tovább vezetendém.

Midőn az eddig főnállott üzlet iránt tanusított bizalomért, a nagy érdemű közönségnek mély köszönetünket kifejezem, bátorokodom üzletemet a t. cz. közönség becses pártolásába továbbra is ajánlani, s biztosítom, hogy fő-törekvésem oda fordítandom, hogy jó minőségű áruk olcsó és pontos kiszolgáltatása által t. bizalmukat megnyerhetni szerencsés legyek.

Mély tisztelettel maradván:

WEISZ IZSA.

(58)

(9-22)

Duha Kristóf

fehértémű gyárában belközéputcza 457. sz., felvállaltatnak mindennemű **fehértéműek** megvarratatása; hol is egy kitűnő szakképzett **bécsi szabásznő** van alkalmazva; és így a megrendelések gyors és jutányos árban teljesítetnek.

RAKTÁROMban dús választásban kaphatók: **rumburgi-, hollandi-, creász-, bécsi házi vásznak, asztalnéműk, gazdasági ruhaszövetek**, több ezer rőf (**schifon**) **angol vászon zsebkendő, férfi és női fehértémű** legnagyobb választékban, **kötő, varró czérna**. Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A nagy érdemű t. közönség szives pártfogásába ajánlja magát

DUHA KRISTÓF,

fehértémű gyáros.

(103) Eladó széna

Vásztúton mintegy 100 szekér széna eladó. Értekezhetni iránta Újvári Károly tisztartónál Választúton.

(50) Galene-befőcskendés

fájdalom nélkül gyógyítja 3 nap alatt a hugy-cső minden gennyfolyását, úgy keletkezében, mint kitéjtett és egészen idült állapotában. Központi raktár az Osztrák-magyar birodalom számára:

Maager Vilmosnál, Wien, Bäcker-Strasse 12.

Egy üveg ára, használati utasítással, 3 frt 70 kr **Pesten, Török Józsefnél, királyutca 7.**